

1 december 2021

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Geachte ouders/verzorgers, hierbij willen we u graag attenderen op wat onze Ad voor uw kind kan betekenen...

1 Inleiding

In de afgelopen maanden was te merken dat de Ad-opleiding behoorlijk vaak in de picture komt. Stijgende aantallen aanmeldingen, meer aanbod van opleidingen, late-believers-hogescholen die nu ook aan de weg gaan timmeren... en vooral sterke aandacht in de media. Ook het communiceren via webinars naar allerlei doelgroepen betekent dat de status van de Ad kan worden verstevigd, vooral om duidelijk te maken dat Nederland een tweeroute-landschap heeft in het hbo, met alle interessante gevolgen van dien.

Het blijkt daarbij dat een achterblijvende groep die nog wel wat dient te worden bewerkt als het gaat om de aanwezigheid van de Ad en hetgeen ermee kan worden gedaan, wordt gevormd voor de 'ouders' (degenen die hun kinderen aan de scholen toevertrouwen). In de slipstream daarvan wordt ook gekeken naar de schooldekanen die betrokken zijn bij de schoolkeuze en in die hoedanigheid een belangrijke rol spelen bij het geven van de juiste, actuele, relevante en betrouwbare informatie over hetgeen na het diploma in het vat zit voor het vervolg.

De prangende vraag is hoe deze beide groepen op een adequate wijze zijn te bereiken. Is het mogelijk om de juiste informatie op tijd, dus rond het kiezen van het vakkenpakket in het havo en vwo en het volgen van de laatste fase in het mbo over het voetlicht te tillen? Het gaat uiteraard om de leerling zelf die achter een keuze dient te staan, maar de betrokkenheid daarbij van de ouders en de studieadviseurs zoals mentoren en dekanen, valt in zo'n fase niet te ontkennen.

2 Ouders en hun kinderen

Veel van onze lezers hebben kinderen. Daarvan is ook een behoorlijk deel gezegend met een of meer jongeren die zich onder hun hoede in de fase bevinden van het kiezen van een profiel en vakken dan wel het uitzoeken van welke keuzedelen en aanverwante mbo-eenheden kunnen leiden tot een mooi en succesvol vervolg in het hoger onderwijs. Even goed rekenen laat zien dat zo gemiddeld deze ouders zich zouden kunnen bevinden rond de leeftijd van 42 jaren, maar ja, de afwijking ervan - naar boven vooral - bevindt zich heden ten dage binnen een omvangrijke bandbreedte, zeker als we kijken naar individuele situaties.

Echter, het is wel duidelijk dat deze kinderen zich bewegen in een leefomgeving waarbij ouders vrijwel altijd geen directe en persoonlijke ervaring met het bachelor-master-systeem hebben opgedaan, in hun jeugd en als voltijdstudent. Laat staan dat de kans groot is dat ze zelf kennis hebben gemaakt met de Ad als hbo-opleiding – los van onze lezers die in het onderwijs werkzaam zijn en dus uit eigen ervaringen kunnen putten voor hun kroost.

Na de invoering: hoe reageerden de instellingen

Even een bijpraatcollege voor alle ouders (knip maar uit): Bij de invoering van het BaMa-systeem (toen geen AdBaMa-systeem, ook niet internationaal, al is dit wel hersteld in 2005 en formeel in 2018) gingen de hogescholen en universiteiten over tot het aanbieden van een hbo-bachelor resp. de wo-bachelor en wo-master. Voor de universiteiten betekende het een aanpassing van de algemene vierjarige route van 1+3 naar 3+1. Daarbij werd meteen vanaf de start met die aanpassingen naar de buitenwereld gecommuniceerd, met het aanbod aan bacheloropleidingen van drie jaren en het vervolg dat leidt naar een Master. Voor a.s. studenten en hun omgeving betekende het wel een forse verandering qua opzet van de studies, maar het bleef gaan om een verticale route met opeenvolgende en in elkaar overlopende delen.

Bij het hoger beroepsonderwijs veranderde er in 2001 eigenlijk gewoon niets. De hogescholen bleven vierjarige opleidingen aanbieden, zoals daarvoor ook al het geval was. Er kwam dus wel een graad bij, de Bachelor, maar er kon naar de doelgroepen nog steeds worden gesproken over HTS, HEAO, Zeevaartschool, Hotelschool, noem maar op.

Pas toen de hogescholen zich in 2007 gingen inspannen om de status van 'University' te gaan verwerven en dat internationaal ook lukte met de toevoeging 'of Applied Sciences', werd het van belang om de situatie met de universiteiten gelijk te trekken. Dat betekende dat men als hbo heel luid, hard en duidelijk begon te hameren op het uitreiken van de graad Bachelor, als bewijs van de status. Een aantal jaren kwam de mogelijkheid om daaraan net als in het wetenschappelijk onderwijs toe te voegen 'of Sciences' (net als bij de hogeschoolnaam) dan wel 'of Arts' (lijkt in Europa kennelijk teveel een verwijzing te zijn naar 'kunsten', dus de University of Applied Arts treffen we nergens aan – nou ja, vrijwel nergens).

En toen kwam de Ad...

Met de start van de Associate degree (Ad in de volksmond) in 2006 als programma binnen de bacheloropleiding was er voor hogescholen - en zeker niet voor de HBO-raad, toen nog zo geheten - geen echte reden om aan de bel te trekken in de communicatie over de twee leerroutes die daarmee gingen ontstaan. Het was vanaf dat moment echter al wettelijk en praktisch mogelijk om binnen een bachelor-opleiding een route uit te zetten die parallel naast de vierjarige leerweg naar het eindniveau leidde, maar wel met de optie om met de Ad op zak aan het werk te gaan.

Dat betekende simpelweg – en de discussie is toen echt wel breed gevoerd – dat de Ad'ers die direct wilden doorgaan, hun eigen programma van 120 studiepunten konden gaan volgen om daarmee de bacheloropleiding af te ronden. Anders gezegd, het resterende programma voor de bezitters van de Ad kan daarmee een afstudeerrichting binnen de bacheloropleiding zijn. Dit geschiedde in de praktijk heel weinig vanwege het te geringe aantal studenten die in die tijd de Ad gingen doen en vervolgens ook nog door wilden studeren.

Het kwam de VH wel goed uit, die positionering zoals die in 2013 bij de verdere verankering van de Ad in de formele wetgeving werd vormgegeven. Het betekende dat er nog steeds kon worden geschermd in de landelijke communicatie en verdere positionering met het hebben van de Bachelor als de hbo-graad in Nederland en het zien van de Ad als een specifiek alternatief op niveau 5 voor kleine, beperkte doelgroepen en ook als 'slechts' een opstap naar niveau 6.

Echter, met de opkomst van zelfstandige onderdelen van hogescholen zoals de RAc in Rotterdam en door de keuze van een instelling als Avans Hogeschool om vol voor de Ad te gaan, kwam er ruimte voor het zelfstandig neerzetten binnen de wet van de Ad als een opleiding. Dat was vooral een politieke move... om bepaalde tegenstanders de wind uit de zeilen te nemen.

Nu dus twee paden op te gaan in het hbo, en ja...

Zo, beste ouders, verzorgers, dekanen, mentoren, begeleiders en anderen die hiermee worden bijgepraat, dat was een interessante aanloop naar waar we nu met z'n allen in het hbo staan. Er dient nu een duidelijke draai hieraan te worden gegeven in de brede context aan de wijze waarop a.s. studenten zich gewaar worden wat er in het hoger onderwijs te koop is. De Ad is geen mbo-plus, geen mbo-5, geen halve bacheloropleiding, geen opstap naar de Bachelor en zeker geen aftreksel van de eerste twee jaren van de vierjarige opleiding.

Het is ook geen speeltje van een aantal hogescholen die vooral regionaal sterk aan de weg timmeren. Het is tevens geen strategisch middel om meer studenten binnen te gaan halen (al mag dat best, nu de instroom bij de Bachelor weer aan het teruglopen is, en voor de Ad juist niet – als daarmee doelgroepen worden bereikt die nu andere wegen bewandelen qua scholing, en daar hoeft helemaal niks mis mee te zijn).

Het betekent dat in de keuzeprocessen melding wordt gemaakt van de volgende drie hbo-opties:

- HBO - de Ad-opleiding
- HBO - de Bacheloropleiding
- WO - de Bacheloropleiding.

Je kunt er dan de vooropleiding bij gaan zetten, om de beperkingen in de eerste stap naar het hoger onderwijs te kunnen aangeven:

- MBO naar het HBO: - Ad-opleiding
  - bacheloropleiding
- HAVO naar het HBO: - Ad-opleiding
  - bacheloropleiding
- VWO naar het WO: - bacheloropleiding

En voor ouders en alle anderen die nu nog aan het lezen zijn, om zich te laten bijpraten (de rest mag doorgaan naar de laatste paragraaf), hierbij de leerlijnen die na het mbo, havo en vwo zijn vorm te geven. Het gaat om de meest voor de hand liggende trajecten.

- Na de Ad: - werken
  - hbo-bachelor (resterend programma)
- Na de hbo-bachelor: - werken
  - wo-master
- Na de wo-bachelor: - wo-master

En dan ter vervolmaking van de mogelijkheden naast die meer verticaal vormgegeven trajecten ook nog een paar van de meer slingerende routes:

- Na de Ad: - starten bij de wo-bachelor en dan de wo-master
- Na 1ste jaar hbo-bachelor: - starten bij de wo-bachelor en dan de wo-master

Er is hierbij een mooi plaatje met dito schema te maken, maar dat laten we aan andere organisaties over. Het is ook een mooie begeleidingsoefening voor ouders met hun kiezende kinderen...

3 Aanscherpen communicatie naar de ouders en andere vergelijkbare doelgroepen

Het wordt tijd, zo vernemen we, om te gaan oogsten, met de Ad als vlijmscherpe zeis. Een van de opkomende gedachten is om een tweezijdige vormgegeven folder, in A4-formaat, te maken. Lekker ouderwets, maar alles kan ook worden gecommuniceerd via de sociale media waarvan ouders gebruikmaken. Daarop kunnen we het hierboven aangekaarte schema vermelden, maar tevens een lijst met allerlei vanuit het standpunt van de Ad te benoemen aantrekkelijke aspecten zoals de korte duur, diploma na twee jaren en mogelijkheden om door te gaan, het hebben van een formeel hbo-diploma, twee jaren lenen en dan gaan werken, wel een diploma en uitvallers na twee jaren in de bacheloropleiding niet, praktisch ingestoken vormgevingen, in groepen met studenten die een vergelijkbare motivatie hebben, en zo is er nog wel van alles te melden.

Aan de slag, Ad-Platform, Ad-studenten communicatie en alumni

Het klinkt heel eenvoudig, zoiets in elkaar te zetten. Dat is het ook. Het Ad-Platform of een van de aangesloten hogescholen of Ad-vestigingen kan zich opwerpen als coördinatiepunt. Vervolgens mogen studenten van een van de Ad-opleidingen rond communicatie, design en/of eventmanagement (vecht maar uit wie het gaan doen als project) zich gaan buigen over het maken van de folder, als PDF, in de formats voor de sociale media en om te drukken in een grote oplage.

Verspreiding

Alle Ad-studenten kunnen deze landelijk neutrale folder verspreiden via de sociale kanalen waarop ze allemaal actief zijn. Dat komt wel goed. De fysieke distributie kan ook door Ad'ers worden gedaan, door ze in goed overleg een flinke stapel te laten bezorgen bij hun voormalige school. Dekanen en andere begeleiders kunnen ze uitdelen: in de klassen (uiteraard waarin de profielen worden gekozen), op ouderavonden, tijdens de tien-minuten-gesprekken, bij begeleidingsgesprekken enz. Uiteraard zijn ze ook bruikbaar bij open dagen en vergelijkbare activiteiten.

Crowdfunding

Ja en dan is het toch een kwestie van geld. Waar haalt het Ad-Platform (dan wel een organisatie die dit ook wel wil doen) het budget vandaan? OCW heeft geen geld en de VH zal ook hiervoor niets op de begroting hebben staan. Het betreft geen hoog bedrag, mede omdat studenten en hun begeleiders het meeste werk doen.

Crowdfunding dan maar. Daarvoor komt een prachtige groep in aanmerking nl. degenen die het meest van de Ad hebben geprofiteerd: de alumni. Net zoals in de VS iedereen trots op de afkomst qua scholing is, moet het ook hier lukken om ze allemaal een tikkie te sturen, voor een redelijk bedrag. Ja toch?